

Basel II

**Známe nové metody poskytování úvěrů
Umíme lépe ohodnotit rizikovost klienta
Víme, jak zlepšit bonitu Vaší firmy**

Úvodní slovo

Dr. Heinz Knotzer
člen představenstva
a náměstek generálního ředitele

Vážený kliente!

V roce 2007 vstoupí v platnost nové předpisy o kapitálové přiměřenosti pro peněžní ústavy, známé jako „směrnice Basel II“. Hlavním adresátem této směrnice jsou banky. Vzhledem k dopadům především na úvěrovou oblast se však týká také Vás. Prostřednictvím této brožury bychom Vás proto rádi stručně informovali o nejdůležitějších bodech týkajících se směrnice Basel II.

Co upravuje Basel II

V důsledku nové úpravy budou banky potřebnou míru kapitálové přiměřenosti pro úvěry vypočítávat v závislosti na bonitě příslušného příjemce úvěru. Místo povinných paušálních rezerv se tak do centra pozornosti dostává jednotlivé konkrétní úvěrové riziko.

Pro posouzení bonity příjemce úvěru (stanovení **ratingu**) se budou v budoucnu využívat individuální měřicí metody, tzv. **interní modely**. Rating se tak stane rozhodujícím kritériem při poskytování úvěrů.

Co to znamená pro Vás jako klienta a jak můžete svou bonitu zlepšit?

Obecně platí: Čím lépe je Vaše bonita klasifikována, o to nižší jsou náklady banky na rezervy, což se zpětně může projevit v nákladech na financování. Vaše bonita je tedy důležitým faktorem pro výpočet Vašich podmínek financování – a Vy můžete přispět k tomu, aby Vaše bonita byla lepší. Prvním krokem je otevřená komunikace s Vaší bankou. Co dalšího ještě můžete udělat, Vám ukáže tato brožura s celou řadou velice praktických tipů.

Interní metoda České spořitelny pro stanovení ratingu slouží jako základ:

- co nejobektivnějšího schvalování úvěrů
- utváření cen úvěrů
- řízení úvěrového portfolia
- výpočtu kapitálové přiměřenosti

Co upravuje Basel II

Pravděpodobně o žádném tématu z oblasti finančního a bankovního světa neprobíhala v posledních letech tak intenzivní a kontroverzní diskuse jako o dohodě Basel II. Pro někoho je to další, již dávno potřebný krok k zajištění stability na finančních trzích, pro někoho strašák, který kvůli zvýšení nákladů na firemní financování ohrožuje naše národní hospodářství. Tato informační brožura Vám má pomoci porozumět pozadí a především dopadům předpisů Basel II na Českou spořitelnu a její klienty.

Basel II upravuje nová doporučení bankám týkající se výpočtu kapitálového požadavku – hodnocení rizikivosti klienta.

Ve švýcarském městě Basel (Basilej) se nachází sídlo Banky pro mezinárodní platby (Bank for International Settlements), jejíž součástí je také Výbor pro bankovní dohled. Toto grémium bylo založeno roku 1974 centrálními bankami zemí G10 a skládá se ze zástupců centrálních bank a orgánů bankovního dohledu Německa, Francie, Velké Británie, Belgie, Lucemburska, Nizozemska, Švýcarska, Itálie, Španělska, Švédska, Japonska, Kanady a USA.

Zhruba před čtyřmi lety se ve výboru začalo diskutovat o nových rámcových podmínkách pro bankovní transakce; o podmínkách, za kterých by bylo možné zajistit, resp. zvýšit stabilitu mezinárodního finančního světa vzhledem ke stále postupující provázanosti zúčastněných institucí („globalizace hospodářství“). Na základě geografického přiřazení k místu jednání výboru se ve veřejnosti pro nové předpisy o povinných kapitálových rezervách pro banky vžilo stručně označení Basel II.

Na cestě od Basel I...

Počátky snah zavést jednotná pravidla pro kapitálovou přiměřenost bank spadají do poloviny osmdesátých let minulého století, kdy z důvodu konkurenčního tlaku nebezpečně klesla kapitálová vybavenost nejrůznějších bank. Výsledkem byly předpisy přijaté v roce 1988, které platí dodnes. Ty – stručně řečeno – stanovují, že banky, které poskytují firemní financování, musí držet v rezervě

8 % výše poskytnutých úvěrů. Rozlišení příjemců úvěrů podle bonity se nepředpokládá.

Tato takzvaná dohoda Basel I dosáhla sjednocení předpisů o kapitálovém požadavku a představovala tak důležitý milník na cestě k posílení struktury mezinárodního finančního systému. Nejrůznější změny na finančních trzích však vedly k tomu, že existující opatření již nestačila k tomu, aby byl zajištěn ekonomicky žádoucí poměr mezi rizikem neplacení při poskytnutí úvěru a kapitálem, který je pro tento úvěr nutné preventivně držet v rezervě.

...k Basel II

Hlavním cílem nové úpravy předpisů o kapitálovém požadavku pro banky, nazývaných stručně Basel II, je přimět banky k držení kapitálových rezerv, které odpovídají jejich **individuálnímu rizikovému profilu**. Vlastní kapitál banky koneckonců slouží k posílení její stability v krizových situacích. Je to vyrovnávací zdroj pro budoucí neočekávané ztráty. Jakákoli banka musí podle nových předpisů držet o to více vlastních prostředků, čím větší rizika podstupuje svou účastí v určitých úvěrových obchodech.

Aby bylo možné dosáhnout cíle v podobě adekvátní vybavenosti kapitálem, musí být příslušná banka schopna ohodnotit své riziko co nejpřesněji. Posouzení toho, jak rizikový je určitý úvěr, se obvykle provádí pomocí **interních ratingových metod** banky.

Jakákoli banka musí podle nových předpisů držet o to více vlastních prostředků, čím větší rizika podstupuje svou účastí v určitých úvěrových obchodech.

Obsah dohody Basel II

Předpisy dohody Basel II se neomezují pouze na formulaci nových povinností ohledně kapitálové přiměřenosti, nýbrž také řeší povinnosti regulátora při bankovním dohledu a rozsah zveřejňovaných informací bankami. Tyto tři kapitoly dohody Basel II společně vytvářejí „princip tři pilířů“, které detailněji popisuje následující kapitola.

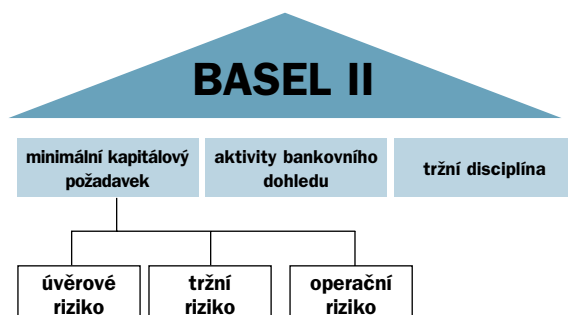
Při výpočtu kapitálového požadavku je podle Basel II nutné vzít v potaz úvěrové riziko, tržní riziko a operační riziko.

Cíle dohody Basel II lze shrnout následovně:

- podpora bezpečnosti a stability finančního sektoru, zlepšení konkurenceschopnosti
- kapitálové požadavky odpovídající rizikům
- zohlednění všech rizik
- uznání interních bankovních metod hodnocení rizika
- aplikace na banky po celém světě, mezinárodně jednotný systém
- posílení bankovního dohledu a trhu

Jak ukazuje tento výčet, předpisy dohody Basel II se neomezují pouze na formulaci nových povinností ohledně kapitálové přiměřenosti – nýbrž také řeší povinnosti regulátora při bankovním dohledu a rozsah zveřejňovaných informací bankami. Tyto tři kapitoly dohody Basel II společně vytvářejí „princip tři pilířů“.

Obr. 1: Schéma struktury Basel II

1. pilíř: Kapitálový požadavek

Při výpočtu kapitálového požadavku je dle Basel II nutné vzít v potaz úvěrové riziko, tržní riziko a operační riziko.

1. Úvěrové riziko a jeho měření je hlavním tématem této informační brožury a bezprostředně se týká klientů a jejich financování.

2. Tržní rizika vznikají v důsledku kolísání úrokových sazeb, směnných kurzů, kurzů akcií nebo komodit. Týkají se jak obchodních transakcí s denní tvorbou kurzu (obchodní kniha), tak i tradičního bankovního obchodu (bankovní kniha).

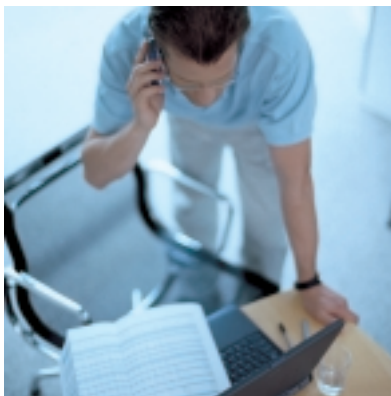
3. Operační riziko je podle Basel II definováno jako „riziko ztrát, ke kterým dochází v důsledku nepřiměřenosti nebo selhání interních mechanismů, lidí a systémů nebo externích událostí“.

Kapitálový požadavek banky se vypočítává na základě součtu těchto tří kategorií rizik.

2. pilíř: Aktivity bankovního dohledu

Tato úprava definuje práva a povinnosti národních regulátorů (úřadů pro dohled). V České republice to je Česká národní banka, která je vybavena množstvím informačních práv, regulačních a sankčních pravomocí. Jedním z nejdůležitějších úkolů bankovního dohledu je kontrola spolehlivosti a prediktivní účinnosti interních bankovních metod měření rizika.

**Basel II rozšiřuje oblast
uznatelného zajištění
snížení úvěrového rizika.**

Každá banka bude v budoucnu povinna informovat a dokumentovat, jak měří své riziko.

3. pilíř: Tržní disciplína

Tržní disciplínou se rozumí zveřejňování relevantních ukazatelů rizik. Každá banka bude v budoucnu povinna informovat a dokumentovat, jak měří své riziko, jak její rizikový profil detailně vypadá a kolik vlastního kapitálu v poměru k přijatým rizikům drží v rezervě. Tato požadovaná transparentnost by se ve střednědobém výhledu měla projevit i v oblasti hospodářské soutěže. Úvěrové instituce budou nuceny k tomu, aby implementovaly moderní systémy řízení rizik, resp. aby je stále více vylepšovaly a zpřesňovaly. Úvěrové portfolio, které je řízeno moderními metodami a jehož rizikovost je pro pozorovatele jasně poznatelná, bude v konečném důsledku oceněno také trhem (akcionáři, klienty).

Různé přístupy k metodě měření rizika

Podle předpisů Basel II lze kapitálový požadavek vypočítávat buď podle „standardního přístupu“ definovaného dohodou Basel, nebo podle takzvaných přístupů typu IRB (přístupy „založené na interním ratingu“; metody měření rizika vyvinuté samotnými bankami na základě statistických dat o rizicích).

Obr. 2: Možné přístupy podle Basel II

Standardní přístup

Na rozdíl od přístupů typu IRB (viz níže), pro které jsou rozhodující interní ratingy bank, se při standardním přístupu zjištění rizikové váhy používají výhradně ratingy uznávaných ratingových agentur (Standard & Poor's, Moody's, Fitch Ratings atd.). Příjemcům úvěrů, kteří nedisponují externím ratingovým ohodnocením, se jednotně přiděluje riziková váha 100 % (odpovídá kapitálovému požadavku ve výši 8 %).

Obr. 3: Výpočet povinné kapitálové rezervy (kapitálového požadavku) podle standardního přístupu

$$\text{kapitálový požadavek} = \text{výše úvěru} \times \text{riziková váha} \times \text{kapitálová přiměřenost} = 8 \%$$

V České republice existuje jen velice málo firem, které mají externí rating. Pro převážnou část klientů z podnikové sféry žádajících o úvěr to znamená jednotnou rizikovou váhu ve výši 100 %. A tím se také dostáváme ke slabině tohoto přístupu: Kvůli nedostatečnému rozlišení podle bonity příjemců úvěrů prakticky nelze vypočítat adekvátní kapitálovou rezervu, odpovídající individuálnímu rizikovému profilu příslušné banky. Ve výsledku se výpočet kapitálového požadavku podle standardního přístupu odlišuje od výpočtu dle platných předpisů (Basel I) jen nepatrně.

Přístup „založený na interním ratingu“

Přístupy typu IRB („internal rating based“) – základní i pokročilý – dovolují bankám, které jsou

Každý klient musí být dle Basel II zařazen do správného segmentu. Předpisy vycházejí v zásadě z toho, že pro úvěry v kategorii Retail je nutné držet v rezervě méně kapitálu než pro podnikové úvěry. Důvodem je nižší riziko, které vyplývá z větší diverzifikace a nižších úvěrů.

Česká spořitelna, a. s., bude používat interní metody k měření úvěrového rizika.

schopny statisticky změřit příslušné riziko určitého financování, aby svou kapitálovou vybavenost upravovaly adekvátně dle svého individuálního rizika. Za předpokladu „dobrého“ úvěrového portfolia (dobrá bonita klientů, dostatečné zajištění) vyplývá pro banky – ve srovnání se standardním přístupem – nižší kapitálový požadavek.

Česká spořitelna, a. s., bude používat interní metody k měření úvěrového rizika, a bude proto v praxi realizovat přístup typu IRB. Při něm si banka výše popsané parametry rizik zjišťuje sama. Podmínkou jsou podrobná data za nejméně tři roky, proto jsou již v této době požadavky dle Basel II aktuální.

Příklad: Neplacení a ztráta

Pro interní měření úvěrového rizika jsou rozhodující následující parametry, které je banka povinna statisticky zjišťovat a provádět jejich prognózu:

- **Pravděpodobnost nesplácení úvěru:** Do jaké míry je pravděpodobné, že příjemce úvěru během příštích 12 měsíců přestane splácet (platební neschopnost, prodlení s placením déle než 90 dnů atd.)?
- **Ztráta v případě nesplácení:** Jak vysoká je předpokládaná ztráta, kterou banka utrpí v případě neplacení ze strany příjemce úvěru?
- **Výše úvěrové pohledávky při nesplácení:** Jak vysoký bude předpokládaný stav čerpání úvěru v případě výpadku splácení ze strany klienta?

Segmentace klientů a jejich kapitálová přiměřenost

Basel II předpokládá klasifikaci klientů do pěti tříd:

Retail	privátní klienti, osoby samostatně výdělečně činné a malé podniky se závazkem u financující banky nižším než 1 mil. eur
Corporates	větší a velké podniky a speciální financování („specialized lending“)
Institutions	(především) banky
Sovereigns	(především) státy
Equity	podílníci podniků

Každý klient musí být podle Basel II zařazen do správného segmentu. Předpisy vycházejí v zásadě z toho, že pro úvěry v kategorii Retail je nutné držet v rezervě méně kapitálu než pro podnikové úvěry. Důvodem je nižší riziko, které vyplývá z větší diverzifikace a nižších úvěrů.

Za určitých předpokladů smějí banky na malé a střední podniky se závazkem nižším než 1 mil. eur pro účely kapitálové přiměřenosti pohlížet jako na soukromé osoby, a mohou tak na tyto úvěry pro malé a střední podniky udržovat nižší kapitálové rezervy.

Příklad: Uznávání zajištění

Zajištění představuje důležitý faktor k určení rizika banky při financování. Oceňuje se podle interních

Basel II rozšiřuje oblast uznatelného zajištění snižování úvěrového rizika.

kritérií banky a podle tohoto ocenění snižuje riziko – čímž se snižuje také základ pro výpočet kapitálové přiměřenosti.

Zajištění je podle předpisů Basel II v závislosti na metodě měření rizika (standardní přístup nebo přístup typu IRB) uznáváno v různém rozsahu. V zásadě platí: Čím sofistikovanější je použitý přístup, tím širší je paleta uznatelných typů zajištění.

Uznávané typy zajištění při použití pokročilého přístupu typu IRB:

- veškeré typy zajištění, které trvale působí na snížení rizika; trvalost působení musí banka doložit dostatečnými statistickými časovými řadami

Uznávané typy zajištění při použití standardního přístupu:

- vklady v hotovosti
- státní a bankovní cenné papíry
- akcie, které jsou zahrnuty do některého z hlavních burzovních indexů (např. ATX, DAX)
- zlato
- obytné nemovitosti

Uznávané typy zajištění při použití základního přístupu typu IRB:

- typy zajištění, které jsou započítávány při standardním přístupu
- komerční nemovitosti
- konkrétní věcné zástavy, automobily, akcie i mimo hlavní indexy
- pohledávky z obchodního styku

Ratingový proces a ratingový systém Česká spořitelny

Ratingem se rozumí ohodnocení příjemce úvěru z hlediska jeho schopnosti dostát včas svým (úvěrovým) závazkům.

Jaký je rozdíl mezi externím a interním ratingem?

Externí ratingy jsou udělovány mezinárodními ratingovými agenturami (Moody's, Standard & Poor's, Fitch Ratings) a agentury jsou zásadně pověřovány samotným podnikem, který má být ohodnocen. S udělením externího ratingu jsou spojeny vysoké požadavky a náklady pro podnik. Účelem externího ratingu je obvykle přání podniku získat přístup na kapitálový trh.

Ve srovnání s tím jsou interní ratingy přidělovány bankami u příležitosti poskytnutí úvěru a při pravidelných kontrolách, proto je nutné bance pravidelně předkládat finanční výkazy. Ohodnocení rizika provádí sama banka prostřednictvím svých vlastních, interních ratingových metod.

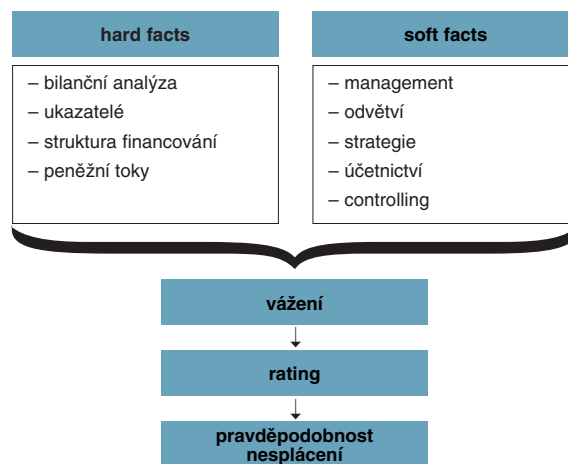
Ratingový proces – součástí ratingu klienta

V rámci ratingového procesu se systematickým způsobem zpracovávají jak informace ohledně podnikatelského vývoje v minulosti, tak i perspektivy do budoucnosti. Rovněž jsou zde patřičně zohledňována kritéria, jako je velikost firmy, odvětví, a skutečnosti o relevantních trzích (např. rozdílné účetní předpisy ve střeoevropských zemích).

Zajištění není v ratingovém procesu zohledňováno, je ovšem bráno v potaz v rámci schvalování úvěru a ovlivňuje jeho podmínky. Samotný ratingový systém slouží výhradně k zjišťování bonity klienta.

Především u ratingu firemních klientů se rozlišují kvantitativní (finanční rating = „hard facts“) a kvalitativní kritéria (kvalitativní rating = „soft facts“).

Obr. 4: Schematické znázornění ratingového procesu

Ve vážení „hard facts“ lze ve srovnání se „soft facts“ v zásadě vycházet z následujícího: Čím větší je firma, tím větší význam se připisuje „hard facts“, tzn. podnikohospodářským ukazatelům. Čím menší je firma, tím silnější bude vliv „soft facts“. V malých podnicích mají zvláštní význam informace týkající se osobnosti podnikatele, neboť s ní je často spojen pozitivní ekonomický vývoj podniku.

Hard facts, resp. finanční rating

Rozumí se tím finanční ukazatele, které představují základ pro interní rating. Tyto ukazatele se zjišťují z posledních tří až pěti ročních účetních uzávěrek,

Ohodnocení rizika provádí banka prostřednictvím svých vlastních, interních ratingových metod.

Součástí ratingového systému je finanční a kvalitativní rating.

meziročních finančních dat a plánování, přičemž jsou analýze podrobovány především roční uzávěrky a čtvrtletní výsledky, které jsou aktuálně k dispozici. Zjištěné ukazatele popisují finančně-ekonomický stav podniku a jsou vyjádřeny „indikátorem bilanční bonity“.

Zvláštní význam mají následující ukazatele:

- podíl vlastního kapitálu na celkové bilanční sumě
- doba trvání splácení dluhů
- rentabilita kapitálu
- cash flow

Tyto ukazatele zprostředkovávají dobrý celkový přehled o hospodářské situaci podniku. Poskytují spolehlivou výpověď o finanční stabilitě (podílu vlastních prostředků a době trvání splácení dluhů), ale také o rentabilitě podniku (celkové kapitálové rentabilitě a čisté míře cash flow). Přinášejí s sebou maximální empirickou kvalitu prognózy ohledně budoucího nesplácení.

Při hodnocení a vážení těchto ukazatelů jsou jako dodatečná kritéria zahrnuty mj. velikost podniku, odvětví a místo podnikání.

Zjištěné dosažené hodnoty z hodnocení ukazatelů jsou nakonec kombinovány a podle své významnosti převedeny do interní ratingové škály. Tato hodnota pak slouží jako finanční rating.

Soft facts, resp. kvalitativní rating

Na rozdíl od „hard facts“ jsou v případě „soft facts“ v popředí zájmu budoucí aspekty. Ty popisují potenciály, šance a rizika, u kterých se očekává, že se dříve nebo později odrazí také v účetních uzávěrkách.

Analyzovány jsou následující faktory:

Management

- **Logičnost dlouhodobé koncepce podniku:** Existuje písemně zakotvená strategie podniku, ve které jsou konkrétně stanoveny plány a cíle pro úspěšné působení na trhu?
- **Úprava nástupnictví/zastupování:** Do jaké míry je zaručeno hladké další vedení podniku?
- **Ochota poskytovat informace:** Jsou roční účetní uzávěrky a ostatní výkazy předkládány včas? Jsou promptně poskytovány všechny odpovídající informace o chodu firmy?

Účetnictví

- **Kvalita účetnictví:** Existují auditované, potvrzené roční účetní uzávěrky?
- **Kvalita plánování:** Do jaké míry je plánování realistické, jsou plány dodržovány (srovnání plánů se skutečností)? Je kvalita plánování pro řízení podniku dostatečná?

Informace zjištěné v rámci kvalitativního ratingu se převádějí na měřitelné veličiny, vzájemně se propojují, váží a nakonec ve spojení s finančním ratingem vedou k vypočtenému ratingu klienta.

Produkty a místo podnikání

- **Kvalita produktů:** Jak kvalitní jsou produkty a služby, resp. jsou případně zaměnitelné?
- **Kvalita místa podnikání:** Vyplývají z místa podnikání konkurenční výhody, nebo nevýhody?

Trh a jeho vývoj

- **Vývoj konjunktury:** Jak se podnik rozvíjí v konjunkturálním prostředí?
- **Vývoj odvětví:** Posouzení budoucího vývoje trhu.
- **Pozice na trhu:** Analýza postavení na relevantním trhu (kupř. vedoucí firma na národním nebo mezinárodním trhu).
- **Závislost na zákaznících a dodavatelích**

Speciální rizika

- **Ekologická rizika:** Jsou splněny všechny povinnosti uložené úřady?
- **Právní spory** (pokud mohou trvale ovlivnit vývoj podniku).

Platební chování

- **Obsluha účtu:** Dochází (neregulovaně) k přečerpání účtu, resp. existují nedostatky v likviditě? Jsou dodržovány dohody?

Varovné signály

- Jako varovné signály jsou zaznamenávány všechny okolnosti, které v krátkodobém výhledu ohrožují stav podniku. Mohou to být například opožděné platby, hromadící se zpoždění dodávek nebo vlastnické spory. Výskyt těchto signálů svědčí o zvýšeném riziku nesplácení.

Informace zjištěné v rámci kvalitativního ratingu se převádějí na měřitelné veličiny, vzájemně se propojují, váží a nakonec ve spojení s finančním ratingem vedou k vypočtenému ratingu klienta.

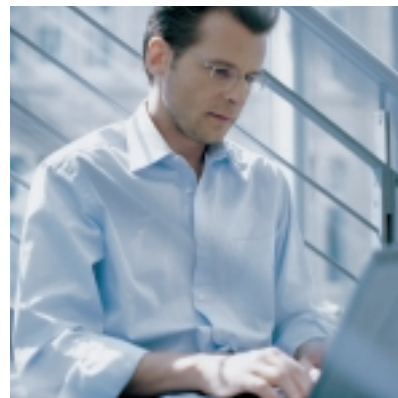
Ratingový systém České spořitelny

Česká spořitelna, a. s., používá ratingové systémy, které jsou průběžně inovovány a v současné době přizpůsobovány novým požadavkům. S určitými úpravami jsou tyto ratingové nástroje používány i v dceřiných společnostech.

Ratingový systém slouží České spořitelně jako základ k:

- co nejobektivnějšímu rozhodování o úvěru
- tvorbě cen úvěrů v závislosti na bonitě klienta
- řízení úvěrového portfolia
- kalkulaci kapitálového požadavku banky v závislosti na úvěrovém riziku

Česká spořitelna, a. s., používá ratingové systémy, které jsou průběžně inovovány a v současné době přizpůsobovány novým požadavkům.

Klienti s dobrou bonitou jsou „odměňováni“ výhodnějšími úrokovými sazbami.

Veličiny ovlivňující úvěrové podmínky

Stanovení adekvátní ceny úvěru vzhledem k riziku – i to je součástí požadavků Basel II – je určováno několika parametry. K těm podstatným patří:

- náklady na riziko, které se vypočítávají na základě ratingu a předložených zajištění
- náklady na refinancování
- náklady na transakci
- zúročení vlastního kapitálu

Stanovení adekvátní ceny úvěrů vzhledem k riziku znamená, že klienti s dobrou bonitou jsou „odměňováni“ výhodnějšími úrokovými sazbami.

Klienti s horší bonitou oproti tomu musí počítat s vyššími úrokovými sazbami, neboť banka musí zvýšené riziko kompenzovat větším objemem rezervního kapitálu. To se bude týkat i klientů, kteří neposkytují dostatečné informace pro ohodnocení podniku; také zde je riziko větší (protože ho nelze reálně ocenit).

Informace pro malé a střední podniky

V rámci tohoto materiálu jsme pro Vás připravili několik užitečných doporučení, jak nejlépe přistoupit k přípravě podkladů pro banku jež by zároveň vedla ke zvýšení bonity Vaší společnosti.

Informujte svého bankovního poradce v České spořitelně, a. s., co nejaktuálněji a nejpodrobněji o Vašem podniku.

Provádějte otevřenou informační a komunikační politiku

Informujte svého bankovního poradce v České spořitelně, a. s., co nejaktuálněji a nejpodrobněji o Vašem podniku. Pouze v takovém případě Vám může poskytovat odpovídající poradenství a podporu. Účelné jsou všeobecné popisy Vašeho podniku (mj. místo podnikání, organizační struktura, oblast činnosti), zveřejnění podnikové strategie apod. Ve spojení s podnikohospodářskými ukazateli si Česká spořitelna, a. s., jako poskytovatel úvěru může udělat detailní a věrný obrázek o Vašem podniku.

Vytvořte výkonné účetní a controllingové nástroje

Banka by měla průběžně dostávat informace vypovídající o ekonomickém vývoji podniku a měla by být co nejdříve informována o změnách prostředí a případné dodatečné potřebě financování. U investic je vhodné předložit plán a výpočet amortizace. Velikost podniku má vliv na rozdíly v rozsahu a kvalitě účetnictví, každá firma by však v souladu se svými zdroji měla mít k dispozici účetnictví, výkaznictví a plánování, které umožní poskytovateli úvěru získat co nejrychlejší přehled o její ekonomické realitě.

Plánujte finanční potřeby svého podniku

Dobře promyšlené, logické plánování, které zahrnuje odhad úvěrových potřeb na další období, Vám umožňuje dodržovat dojednané podmínky vedení účtu

a sjednat s námi již dnes financování budoucích investic. Řada podniků zabředla do krizové situace, protože nedokázaly dostatečně včas rozpoznat budoucí nedostatky v likviditě. Tomu lze prozíravým plánováním likvidity zabránit.

Obchodní plán: V tomto plánu jsou shrnuty klíčové schopnosti, obchodní strategie, cílová skupina, popis pozice podniku a konkurenční situace (podle odvětví).

Rozpočtový plán: Každá firma by měla vypracovat plán s rozpočty podle ročních cílů. Meziročním porovnáním plánu se skutečností lze zjistit odchylky od rozpočtového plánování; tyto odchylky slouží podnikateli jako důležitý nástroj řízení.

Zajistěte stabilitu podniku vlastním kapitálem

Každý poskytovatel úvěru zaměří svou pozornost ze všeho nejdříve na disponibilní vlastní kapitál. Jeho výše umožňuje odvodit, zda vlastník, společník, nebo akcionáři mají sami důvěru v podnik. Zisky by proto měly být alespoň zčásti ponechávány v podniku za účelem navýšení vlastního kapitálu, neboť znamenají zajištění ekonomických rizik. Podíl vlastního kapitálu na celkové bilanční sumě představuje důležitý ukazatel v rámci finančního ratingu („hard facts“).

Malé a střední podniky v České republice disponují v mezinárodním srovnání malou vybaveností vlastním kapitálem. Na jedné straně to souvisí s velkou konkurencí, na druhé straně s rámcovými daňovými podmínkami.

Profesionálně strukturovaná, vysoce kvalitní prezentace umožňuje Vašemu bankovnímu poradci porozumět Vašemu podniku.

Pro zlepšení kapitálové vybavenosti se nabízejí kupříkladu následující nástroje:

- **prodej** majetku, který **není pro podnik nezbytný**
- **soukromé půjčky**, které mají často charakter vlastního kapitálu, by měly být jako takové ihned vloženy

Vlastní kapitál pro mladé podniky, resp. rizikové záměry, však může přijít také z alternativních zdrojů financování, například z fondů spekulativního kapitálu („venture capital“) nebo „private equity“ (soukromé jmění).

Snižte pohledávky z obchodního styku, resp. otevřené pohledávky

Pohledávky vůči třetím osobám by měly být co nejrychleji vyrovnány. Otevřené pohledávky způsobují úrokové ztráty a snižují likviditu Vašeho podniku. Ten, kdo v závislosti na sezoně (např. ke konci roku) vykazuje vysoké pohledávky z obchodního styku, by měl včas přijmout protopatření, třeba zavedení přísného upomínkování. Pohledávky z obchodního styku zvyšují bilanční sumu a snižují míru vlastního kapitálu.

Postoupení pohledávek vůči zákazníkům **factoringové firmě** získává díky dohodě Basel II na atraktivitě. V rámci factoringové dohody postupuje podnik všechny své pohledávky – nebo také pouze jejich určitou část – factoringové firmě. Tuto formu financování nabízí naše dceřiná společnost Factoring České spořitelny, a. s.

Dbejte na strukturu financování v souladu s lhůtami

Struktura financování Vašeho podniku by měla být průběžně optimalizována, tzn. dlouhodobě vázaný kapitál by měl být financován dlouhodobě a krátkodobě vázaný kapitál krátkodobě. Dbejte rovněž na plánování své likvidity a včas informujte svou financující banku o možných nedostatcích likvidity. Můžete tak překonat krátkodobé výkyvy v platbách.

Zajištění zlepšuje úvěrové podmínky

Podle směrnice Basel II jsou určitá zajištění uznávána v závislosti na metodě měření rizika. Zajištění principiálně snižuje riziko poskytovatele úvěru, což vede k tomu, že se snižuje také kapitálový požadavek pro toto financování. V obvyklém případě to pro klienta znamená výhodnější podmínky úvěru.

Prezentujte svůj podnik

Profesionálně strukturovaná, vysoce kvalitní prezentace umožňuje Vašemu bankovnímu poradci porozumět Vašemu podniku, jeho prostředí i šancím a rizikům ohrožujícím další rozvoj firmy a odvětví. Předložení kompletních podkladů, přehledů a plánů umožňuje posouzení kvality managementu, a tudíž i stability podniku.

